

Stumme Seufzer, Stille Klagen

Remorse & Redemption in German Baroque

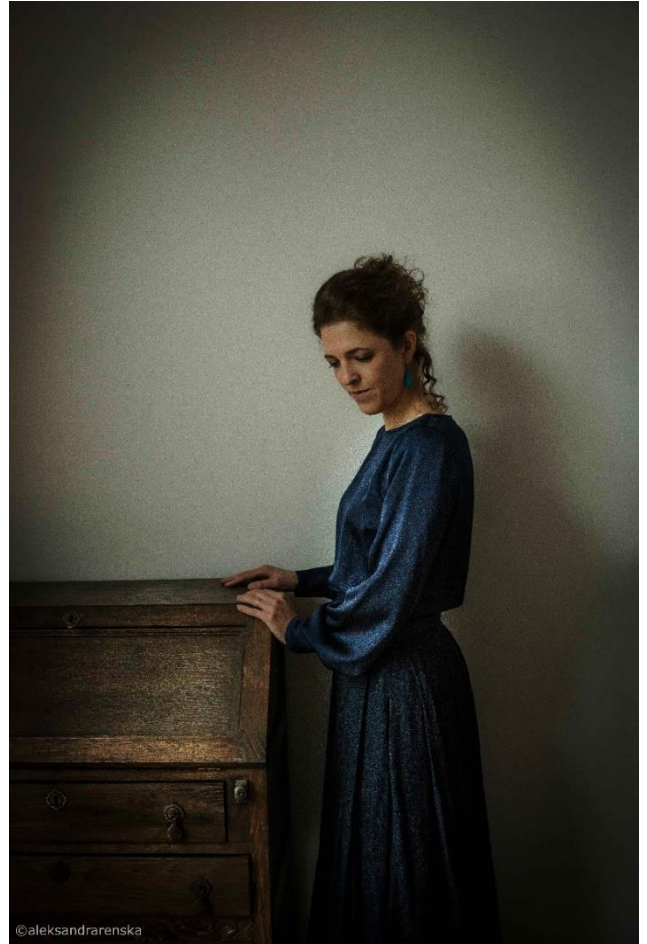
Buxtehude – Telemann – Bach

Soloplaat van

Griet De Geyter, sopraan

& il Gardellino Baroque Ensemble

Marcel Ponseele, Lidewei De Sterck, hobo
Joanna Huszcza, Michiyo Kondo, violen
Ingrid Bourgeois, altviool
Mieneke van der Velden, gamba
Ira Givol, cello/cello piccolo
Margreet Bongers, fagot
Frank Coppieters, Peter Rikkers, violone
Leo van Doeselaer, orgel

Cd-programma

ca. 67 minuten muziek, release zomer 2020

D. BUXTEHUDE	O dulcis Jesu	BuxWV 83
<i>D. BUXTEHUDE</i>	<i>Sonata a 3 Op. 1 No. 3</i>	<i>BuxWV254</i>
G.Ph. TELEMANN	Ach Herr, strafe mich nicht	TWV 7:2
<i>J.S. BACH</i>	<i>Jesu meine Freude</i>	<i>BWV 1105</i>
<i>J.S. BACH</i>	<i>Fantasia super Jesu meine Freude</i>	<i>BWV 713</i>
J.S. BACH	Mein Herze schwimmt im Blut	BWV 199

Tracklist & Minutage

Stumme Seufzer, Stille Klagen

Remorse & Redemption in German Baroque

1. D. BUXTEHUDE - O dulcis Jesu (BuxWV 83) 13'

D. BUXTEHUDE – Sonata for violin, viola da gamba & basso continuo in a minor - BuxWV 254

2. Adagio 1'40"

3. Allegro 1'50"

4. Lento - Vivace – Largo 4'10"

5. Presto - Adagio/Lento 2'10"

6. G.Ph. TELEMANN - Ach Herr, strafe mich nicht (TWV 7:2) 13'

7. J.S. BACH - Jesu, meine Freude - BWV 1105 (organ solo) 3'

8. J.S. BACH - Fantasia super Jesu, meine Freude - BWV 713 (organ solo) 4'

J.S. BACH - Mein Herze schwimmt im Blut – BWV 199

9. Recitativo "Mein Herze schwimmt im Blut" 2'

10. Aria "Stumme Seufzer, Stille klagen" 8'30"

11. Recitativo "Doch Gott muss mir gnädig sein" 1'10"

12. Aria "Tief gebückt und voller Reue" 7'30"

13. Recitativo "Auf diese Schmerzensreu" 20"

14. Corale "Ich, dein betrübtes Kind" 1'40"

15. Recitativo "Ich lege mich in diese Wunden" 45"

16. Aria "Wie freudig ist mein Herz" 3'

Tekst & duiding

D.BUXTEHUDE (1637-1707) – O dulcis Jesu – BuxWV 83

De tekst van dit lied is een van de vele variaties op de 'Jubilus Bernhardi', toegeschreven aan Bernardus van Clairvaux: Jesu dulcis memoria. Deze hymne doet wat het zegt: het brengt de lezer/zanger/bidder van de zoete gedachtenis van Jezus naar de fysieke ervaring van zijn aanwezigheid. Deze sequens was zeer populair in roomse en lutherse kringen (Schütz heeft er ook enkele zettingen van gemaakt). Dit motet klonk hoogstwaarschijnlijk tijdens de communie in de eredienst. Een andere mogelijke plaatsing van deze muziek is in de 'Abendmusiken' die Buxtehude organiseerde in Lübeck als een soort geestelijk concert, los van de eredienst, vaak grootschalig, maar met gevarieerd programma.

G.Ph.TELEMANN (1681-1767) – Ach Herr, strafe mich nicht (psalm 6) – TWV 7:2

Psalm 6 is de eerste van de 7 boetepsalmen. Traditioneel zijn die verbonden met de periodes van 'vasten'. Het verhaal gaat (maar Telemann hield wel van een sterk verhaal/legende) dat hij deze Psalm bij zich had als jonge student toen hij in Leipzig arriveerde en dat een vriend de zetting had gevonden in zijn bagage en zonder Telemann's medeweten liet uitvoeren in de Thomaskerk. Het maakte zo'n indruk – nog steeds volgens de legende – dat de burgemeester van Leipzig hem de opdracht gaf om elke 14 dagen muziek te verzorgen in de Thomas- en Nikolaikerk. Dit tot ergernis van Johann Kuhnau, muziekdirecteur en cantor van de Thomasschool.

In deze psalmtekst beklagt David zijn precaire situatie waarin hij zich bevindt. Hij ziet hierin een straf van God voor (niet concreet genoemde) zonden en vraagt vergiffenis. De Psalm neemt hier een wending wanneer duidelijk wordt dat God hem vergeven heeft en hem zelfs zal bijstaan in de strijd tegen zijn vijanden en tegenstanders.

J.S.BACH (1685-1750) - Mein Herze schwimmt im Blut – BWV 199

Kantate BWV 199 hoort bij de relatief nieuwe schatten van Johann Sebastian Bach. Het handschrift werd pas ontdekt in 1911, en dat verklaart het bijzondere BWV-nummer aangezien het oude Bachgesellschaft zichzelf ophief in het jaar 1900 nadat ze 198 werken van J.S.Bach had opgelijst en genummerd. Bach's handtekening staat onder een eerste uitvoering in 1713 toen hij werkte aan het hof van Weimar en daarmee is dit Bach's eerste solocantate. Deze kantate zal later nog verschillende revisies en heruitvoeringen ondergaan die beter gedocumenteerd werden. Wij kiezen voor de latere Leipzig-versie uit 1723 met cello piccolo.

Voor deze 'Cantata a Voce Sola' zocht Bach de tekst in de in 1711 gepubliceerde bundel kantateteksten van de Darmstadter Hofbibliothecaris Georg Christian Lehms (1684 – 1717). Deze tekst voor de elfde zondag na Trinitatis (Drievuldigheidsdag) hield vrij weinig verband met de evangelielezing voor die zondag, Lucas 18: 9-14, de parabel van de zelfvoldane farizeeër en de boetvaardige belastingontvanger. Deze kantate kon dus zeker voor een meer algemene gelegenheid hebben gediend. BWV 199 is een perfect voorbeeld voor de manier waarop men in Bach's tijd met bijbelteksten en beelden omging om 'zielstoestanden' te evoceren. Associatief, maar niet willekeurig. Voor ons vreemd (barok), maar voor de mensen toen heel gangbaar en herkenbaar.

De sopraan vervult hier haar vaak voorkomende rol van gläubige Seele; ze betreurt haar fouten en vindt ten slotte bij God vergeving van haar zonden. Andere kantates behandelen meestal theologische en dogmatische geloofswaarheden, hier vinden we een kantate die de emotionele stadia van een innerlijke ontwikkelingsgang bloot legt.